

УДК 347.440.44

Олексій Леонідович ЗАЙЦЕВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

Владислав Вікторович ХРОМЕНКОВ,

курсант 3 курсу факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ КІБЕРЗЛОЧИНАМ В ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЛЯХ

В національному законодавстві основу публічних закупівель було закладено розпорядженням КМ України від 12 серпня 1993 р. № 604-р «Про заходи щодо підготовки і проведення Міжнародного тендеру з розв'язання проблеми перетворення об'єкта “Укриття” Чорнобильської АЕС в екологічно безпечну систему».

Наступним кроком було затвердження «Положення про порядок організації та проведення міжнародних торгів (тендерів) в Україні» від 21 жовтня 1993 р. № 871, відповідно до нього визначався порядок організації та проведення в Україні виключно міжнародних торгів (тендерів) для іноземних, а також українських підприємств, установ і організацій, що гарантувало замовникові виконання у межах погодженої вартості необхідних поставок товарів, обсягів робіт і послуг. Але вже з 1997 року процедура закупівель запроваджується і на внутрішньому ринку України відповідно до постанови КМ України «Про організацію та проведення торгів (тендерів) у сфері державних закупівель товарів (робіт, послуг)» від 28 червня 1997 р. № 694.

Прийнятий 19 вересня 2019 р. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель» № 114-ІХ містить в собі квінтесенцію 23 років роботи законодавця над постійним і густо необґрунтованим ускладненням процедури закупівлі. Тобто стартувавши з першого (і єдиного) тендера викликаного глобальною техногенною катастрофою ми опинилися в ситуації, коли державні

установи абсолютно всі свої закупівлі здійснюють виключно публічно, а починаючи з 50 тисяч гривень – шляхом оголошення відкритих торгів.

З того часу відбулося багато як юридичних так і фактичних змін в природи тендерних відносин (економічних, цивільних, господарських, організаційних, адміністративних, кримінальних, технічних), що виникають у зв'язку зі здійсненням державних закупівель, та конкуренції серед нормативних актів, які ці відносини регулюють.

Резонансне затримання співробітниками НАБУ за підозрою у розтраті понад 149 млн грн державних коштів заступника Міністра оборони України та директора Департаменту державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів Міноборони знову привертає увагу до державних закупівель.

Окрім цього були виявлені інші вразливості. Так у система Prozorro дозволяла отримати доступ до закритих даних, зокрема, про запропоновані учасниками ціни ще до старту торгів.

Згідно з розслідуванням видання, вразливим місцем у деяких типах тендерів став порядок використання його учасниками електронного цифрового підпису (ЕЦП).

Зазначається, що компанії не зобов'язані закріпляти ЕЦП свій пакет документів (лиш в деяких випадках замовник вимагає цього), але більшість із них роблять це автоматично. При перевірці дійсності ЕЦП на сайті Мін'юсту можна натиснути лише одну кнопку – «Зберегти» – та отримати доступ до всього підписаного ним файлу: збережений файл завантажує в стандартну програму «Блокнот» і отримує, зокрема, й інформацію про цінову пропозицію. Таким чином учасникам торгів на Prozorro почали надходити пропозиції продажу такої інформації про початкові ставки конкурентів¹.

Зв'язок із важливими практичними завданнями полягає в тому, що працівники правоохоронних органів у сфері охорони економічної безпеки держави при виконанні покладених на них обов'язків є представниками органу виконавчої влади, діють від імені держави і перебувають під її захистом. Але належне оформлення їх повноважень в державних закупівлях є запорукою дотримання цивільних прав в Україні, що прямо передбачено проектом Закону України «Про основи запобігання та боротьби з економічними правопорушеннями».

---

¹ <https://www.the-village.com.ua/village/business/news/274923-u-sistemi-prozorro-viyavili-bag-scho-dozvolyaє-otrimati-dostup-do-zakritih-danih-auksionu>

Як висновок можемо зазначити таке:

- по-перше, необхідно розробити методичні вказівки щодо розслідування кіберзлочинів в сфері державних закупівель;
- законодавство з державних закупівель потребує уніфікації та удосконалення.

Одержано 11.05.2020